

OČ JDE

. . . at' jsou bez počtu!

Tak jako Jakob patriarcha na smrtelné posteli své, žehnaje se s syny svými dával jim požehnání; jako i Mojžíš odcházející od lidu svého: tak i já, z úst jejich vezmouc slova, Tobě také, národe český, na rozžehnanou požehnání vyhlášení od Hospodina Boha Tvého, abys Ty přece byl a zůstával ratolestí rostoucí. Požehnání mé silnější při Tobě bud' nad požehnání otců mých, až ke končinám pahrbků věčných. Živ bud', národe posvěcený, v Bohu; neumírej, muži Tvoji at' jsou bez počtu! — JAN AMOS KOMENSKÝ, Kšaft umírající matky Jednoty Bratrské.

Potomci národa, který byl kdysi jedním z nejmocnějších v Evropě, vymírají ve prospěch černošských kmenů v Africe.

Takovéto prohlášení vzbudí podiv mezi nezavščenými a lítost mezi těmi, kdo milují český a slovenský národ. Mělo by pohnout svědomím dnešních československých vůdců, protože je na neštěstí pravdivé.

Země koruny české před třicetiletou válkou měly asi čtyři milióny obyvatel. Na tehdejší dobu byl to neobyčejně mocný stát. Opřen o přírodní bohatství — stříbro a zlato — a o pili českého lidu, dosáhl český stát pod obratným vedením svých státníků vedoucího postavení v Evropě. Postačí jen jmenovat Karla IV., vítězný boj husitů proti ostatní Evropě a skutečnost, že Praha byla sídlem císařským.

Hrůzy třicetileté války zmenšily počet obyvatel českého státu v míře, kterou je dnes možno přirovnat jen k důsledkům atomické války. Palacký mluví o vyhubení dvou třetin obyvatelstva; podle některých pozdějších odhadů ze čtyř miliónů obyvatel zbylo v českých zemích pouhých 800.000. Z této rány se český národ dosud nevzpamatoval a populační posice českého národa mezi ostatními evropskými státy zůstala slabá. Tato početní slabost byla hlavním důvodem toho, že jsme se nemohli vzepřít Mnichovu a neodvážili odporovat Sovětskému svazu.

Je proto tím tragičtější, že Československo se nyní objevovalo na třetím místě OD KONCE světové tabulky národního růstu. (Viz Tribuna, čís. 2., 1963.) Je to nevyhnutelný výsledek záměrného úsilí komunistické strany o oslabení rodiny. Rodina, malý, pevný a neovladatelný celek, je největší překážkou v komunistické převýchově člověka. V převýchově, která je mimochodem tak proti lidské přirozenosti, jako naučit vodu téct do kopce.

Abyste rozrušili rodinu, použili komunisté jako výmluvy socialistické výstavby. Výstavby nikoli Československa, které chátrá, nýbrž Číny, Kubu a Afriky. Ve jménu socialistické výstavby byly české a slovenské ženy donuceny opustit své rodiny a jít do práce. Komunistické plánování manipuluje hospodářství tak, aby mužův výdělek nestačil na krytí životních potřeb. A tak ženy se nemohou věnovat svému prvotnímu poslání, péči o rodinu. Stát jim k tomu dokonce přispívá zákonodárstvím o "umělému přerušování těhotenství", které přispívá ke zdravotní i morální zkáze rodinného života.

Ve jménu výstavby a propagace socialismu byla velká většina českých a slovenských žen zbavena možnosti nebo omezena v možnosti být matkami. Pozbyly rodinného štěstí pro investice v dálných zemích. Jejich oběti prodou Čínu posílily největšího dnešního soupeře sovětského komunismu a obrátily se v niveč. Totéž se může

snadno stát na Kubě i jinde. Jejich oběti v černé Africe pomáhají k vývoji zaostalých zemí, jehož prvním výsledkem je značný vzrůst porodnosti. Není divu. V afrických zemích se žije lépe, žije se radostněji pod tamními feudálními vládami — na úkor střeoevropských kolonií Sovětského svazu. Z těch, kteří jsou takovými oběťmi postižení, je úděl českých a slovenských žen nejžalostnější: stát jim nabízí lékařské zákroky místo bytů, nábytku a potravin. Růst československého národa je zastaven, aby byl umožněn růst afrických kmenů, pro něž slovo "divoši" je dosud nevhodnějším popisem.

ZE STUDENÉ VÁLKY

Kudy kam?

Nástupní řeč amerického prezidenta Johnsona ukázala, jaký obrat prodělala zahraniční politika Spojených států za vedení jeho předchůdce prezidenta Kennedyho. Byl to PRVNÍ oficiální projev amerického prezidenta, ve kterém nebylo mezi cíli americké zahraniční politiky uvedeno osvobození porobených národů střední a východní Evropy od komunistické nadvlády. Americká zahraniční politika se tak aspoň navenek vzdala jednoho ze svých cílů, o které usilovala od r. 1948, právě v době, která se jeho uskutečnění zdála nejpříhodnější v důsledku selhání celé sovětské světové strategie posledních let.

Tato strategie měla trojí cíl: nabytí nad Spojenými státy převahu v raketových a jaderných zbraních; zvětšit náskok v meziplanetárním badání, a tak získat mezinárodní prestiž; a politickou a hospodářskou pomocí si získat barevné národy. Mocenský přesun ve prospěch SSSR, kterého by takto bylo dosaženo, by byl upevněn změnami ve struktuře Spojených států a zajištěn tak, aby už nemohl být zvrácen. A jakmile by se Spojené národy ocitly jednou v situaci slabšího, nebyla by jim už dána příležitost se z ní dostat a světové vítězství komunismu bez války by bylo jen otázkou času. K dosažení této převahy vystupňoval Chruščov požadavky na sovětské hospodářství a hospodářství celého komunistického bloku až za míru snesitelnosti u vědomí, že poražený Západ by musel platit účet za tyto výdaje.

Tyto plány se nepodařily ani v jednom bodě. Sovětskému svazu se nepodařilo nabytí nad Spojenými státy vojenské převahy — naopak, U.S.A. svůj náskok v atomických zbraních ještě zvýšily. V meziplanetárním výzkumu se Spojeným státům podařilo sovětské úspěchy více méně vyrovnat, v některých směrech předstihnout. A spoléhat na přátelství a vděčnost barevných národů se ukázalo omylem. — Umístěním raketových základen na Kubě vrcholilo toto sovětské úsilí o získání mocenské převahy ve světě, a v tomto bodě se také celá jejich strategie zhroutila. Sovětský svaz byl nucen z Kubu své atomické zbraně odstranit, a později přerušit i soutěž se Spojenými státy ve výzkumu meziplanetárního prostoru.

Prohra na Kubě měla pro vládnoucí skupinu sovětských komunistů nelibé následky. Předně přepětí národního hospodářství v SSSR a jeho satelitních státech se už nedalo zvládnout — nastala situace, kdy nebylo možno zajistit zásobování obyvatelstva ani nejnnutnějšími životními potřebami, a to v době, kdy jeho požadavky na spotřební statky stoupají. Za druhé zesílilo mezinárodní

postavení komunistické Číny, která na neúspěch Chruščovovy politiky vůči Západu velmi škodolibě poukazuje.

V této situaci měly Spojené státy na vybranou dvojí možnou politiku: buď přivodit další zostření sovětských nesnází a využít jich k zatlačení komunistické mocenské sféry, zejména na Kubě, případně v Berlíně; anebo Sovětskému svazu v jeho nesnázích pomoci. Americká politika pod vedením presidenta Kennedyho zvolila cestu druhou, a president Johnson v ní pokračuje.

Tato volba je odůvodňována následující teorií:

Pokus zstříit a využít sovětské nesnáze by mohl donutit SSSR k použití atomických zbraní, protože Chruščov bojuje doslova o svůj život. I kdyby k atomické válce nedošlo, mohl by vnitřní a vnější neúspěch Chruščovovy politiky způsobit pád jeho směru v sovětské politice a jeho nahrazení "stalinisty", resp. stoupenci pro-čínského směru. Tím by se nejen obnovila jednota komunistického bloku, jejíž rozštěpení je největší politickou výhodou Západu, ale vedení tohoto bloku by připadlo Komunistické straně Číny, což by znamenalo komunistickou agresi po celém světě a nakonec nevyhnutelně světovou nukleární válku. Naproti tomu — pokračuje tato teorie — pečlivě odměřovaná podpora SSSR bude mít účinky opačné. Pomůže zvednout životní úroveň jeho občanů, kteří pak budou žádat další její zvýšení, a tak bude Sovětský svaz nucen věnovat stále větší podíl svých hospodářských zdrojů výrobě spotřebních statků místo zbrojení, zahraniční pomoci a meziplanetárnímu výzkumu. Vedle toho ruku v ruce se zvyšováním životní úrovně půjde nutně i uvolňování politické — kulturní výměna, možnosti cestovat do sovětského bloku a ze sovětského bloku, což všechno bude působit rozkladně na uzavřenou společnost, jakou komunistická společnost je. — Vědomí, že Spojené státy, jakkoliv v zásadě protikomunistické, nejsou v praktické politice oddány zničení všech forem komunistické vlády, prý povzbudí odstředivé síly ve středoevropských národech, a to právě v řadách vedení komunistických stran, protože pak komunisté v těchto zemích nebudou odkázáni na Sovětský svaz z důvodů sebezáchovy; Spojené státy jejich odklonu od SSSR nevyužijí k tomu, aby pomohly vnitřním silám, které by komunistické vlády zničily. Tento vývoj pak prohloubí rozpory SSSR a Čínou, obrátí jejich energii proti sobě navzájem, bude udržovat komunistický svět ve vzájemných sporech a ve vření, a dá Západu možnosti dalšího jeho rozkládání.

Sledování této politiky vyžaduje dvojího: na jedné straně SSSR šetřit a mu hospodářsky pomáhat; na druhé straně tuto pomoc odměřovat tak, aby se Sovětský svaz ze svých potíží nedostal a nemohl zahájit znovu účinnou politiku.

Tato teorie byla spojenci Spojených států od počátku přijata velmi kriticky. Na jedné straně Velká Británie odmítla americký požadavek, aby hospodářská pomoc Sovětskému svazu byla poskytována jen v míře, nezbytně nutné k tomu, aby jej udržela na mírové cestě. Angličané tvrdí, že sovětské hospodářství by se nezhroutilo tak jako tak a že možnost ovlivňovat sovětskou zahraniční politiku hospodářskými návnadami je jenom iluze amerického ministerstva zahraničí. Sovětská "mírumilovnost" je v očích Angličanů výsledkem americké vojenské převahy a sporu s Čínou, nikoliv hospodářských obtíží. Proto Angličané prosahují, aby Sovětskému svazu byly poskytnuty dlouhodobé úvěry a aby seznam t. zv. strategických statků, které SSSR nesmějí být dodávány, byl podstatně zmenšen. Další konflikt mezi americkou a anglickou politikou vyvolala snaha U.S.A. o udržení hospodářské blokády Kubu. Spojené státy se pokusily tvrdit, že uvolnění hospodářských styků se Sovětským svazem je odůvodněné, protože v současné době je SSSR mocností nevybojnou, zatím co Kuba je státem agresivním. Toto odůvodnění vyvolalo ve Velké Británii přímo posměch; bylo

velmi snadné poukázat na to, že americká hospodářská pomoc Sovětskému svazu zvyšuje sovětskou podporu Kubě, a britské dodávky Kubě pokračují přes americké protesty.

Zcela jiným směrem šla kritika francouzsko-německá. Podle ní je pro Evropu Sovětský svaz nepřítelem silnějším, bližším a daleko nebezpečnějším než nevyvinutá, zůstala Čína, a proto je politika, která podporuje Sovětský svaz proti Číně, politikou pochybenou. Francie se rozhodla jít svou cestou a posílit Čínu, aby tak vyvážila sílu, kterou dle jejího názoru chybně dávají Spojené státy Sovětskému svazu. Francie a Německo a do značné míry i ostatní svobodné národy evropské by raději viděly úpadek sovětské než čínské moci.

Nejtěžší rány však americké politické teorii zasazuje komunistická praxe. Vytvoření "lidové demokracie" v Zanzibaru, infiltrace Jižní Ameriky teroristy a zbraněmi z Kubu a americké potíže s Panamou jsou nejmarkantnějšími důkazy, že označení SSSR za mocnost "nevybojnou" třeba brát s velkými výhradami. Sovětská politika tu má připravenou půdu celou řadou mylných kroků americké politiky v minulosti, zejména jejím doktrinářským a umíněným antikolonialismem v Africe. V Africe bylo vytvořeno na desítky "států", které rychle klesají do předkoloniálního stavu kmenové rivality, barbarství a lidodžroutství. (Nejlepším příkladem je Kongo a nová "lidová demokracie" v Zanzibaru, jejíž "ministr výchovy" na př. uveřejnil výzvu ke svému předchůdci, aby se dobrovolně dostavil k oběšení, jinak že jej po dopadení dá polit benzinem a vlastnoručně za živa zapálí.) Státy s takovýmito vládami pak zasedají ve Spojených národech, a ovšem humanitní ideály Spojených národů jsou jim dosti vzdálené. Dvojí loket, kterým Spojené národy dosud měřily Evropě, hrozí teď i Spojeným státům. Ve sporu s Panamou, jejíž obvinění Spojených států z "agrese" byla vyložena nepravdivá, hrozilo Spojeným státům odsouzení ve Spojených národech s velkolepým ignorováním skutečnosti. Americká politika, jejíž předním cílem je podpora Spojených národů, se tudíž musela zaměřit na to, aby se otázka panamská do Spojených národů vůbec nedostala! Pozice Spojených států vůči Panamě je nadto podkopána stanoviskem, které Spojené státy zaujaly proti Velké Británii a Francii ve věci Suezského průplavu za obdobné situace — jednostranného porušení mezinárodní smlouvy Egyptem.

Téměř současně musely t. zv. koloniální mocnosti Anglie a Francie vyslat vojsko do celé řady afrických "států" na žádost jejich protikolonialistických domorodých vlád, proti kterým se vzbouřilo jejich vlastní vojsko, milice, nebo policie, nebo odbory, kmeny, obyvatelstvo. Kolonialismus byl jistě systém, který zasloužil odstranění; ale současná situace, kdy opovrhovaní běloši musí africké státy vydržovat finančně a teď ještě udržovat vojenskými zásahy, kdy vzájemné vyvražďování afrických kmenů a rasových, náboženských a politických menšin je na denním pořádku, je zhoršením, ne zlepšením předchozího stavu. Při tom komunistická obstrukce a početní síla těchto "států" ve Spojených národech paralyzuje tento jediný orgán, který by mohl nápravu zjednat.

Vypadá-li politika svobodného světa ve svém hledání a tápání ve vztazích zahraničních jako zmatená, jeho hospodářský růst a vnitřní stabilita je neustávajícím zdrojem zvyšování jeho síly. V komunistickém bloku je tomu naopak. Sovětská politika s obvyklou pohotovostí a zručností rozdmýchává každý konflikt ve světě a ztěžuje jeho rozumné urovnání; ale vnitřní poměry komunistického světa jsou obrazem beznaděje a bezradnosti. Sovětská mocenská sféra se váhavě rozkládá a liberalisace shora jako rozpačité pokusy uchláchnit nevrle a apatické obyvatelstvo a udělat dobrý dojem na Západ se snaží sloučit neslučitelné: ústupky s udržením veškeré moci v rukou komunistických místních oligarchií. Nezbytnou

součástí komunistického systému je jeho expanzivnost; když je znemožněna, dostává se do potíží. Jenom ty komunistické státy, které se nebojí atomického konfliktu, t. j. Čína a Kuba, pokračují v cílevědomé expansi v blahé vědomí, že Sovětský svaz nemůže dovolit Spojeným státům, aby je porazily, a že Spojené státy se o to nemohou pokusit, aniž by podkopaly celou svou zahraničně politickou koncepci. Na druhé straně se místním komunistickým stranám v Evropě v důsledku americké politiky otevírá nebyvalá volnost jednání, protože sporem s Čínou a nutností udržet přátelskou neutralitu Spojených států má Sovětský svaz do jisté míry svázány ruce. Jsme zřejmě v době přechodné, v níž se kladou základy pro přesuny sil v nastávajících letech, a v tomto rámci i rozhodnutí malých národů mohou ovlivnit budoucnost vlastní a jiných.

NAŠE VLAST

Věrní zůstaneme.

Po všech koutech světa, kde je jen skupinka Čechů a Slováků, vzpomíná se v březnu oslavou, projevem, povstáním narozenin posledního a největšího našeho národního buditele, Tomáše G. Masaryka. Jen v jeho vlasti nelze číst jeho knihy, hlásat, rozebírat a rozvíjet jeho myšlenky. Mluví-li se o něm, tedy jen jako o politikovi; zamlčuje se, že v době, kdy se stal československým prezidentem, měl už za sebou téměř půl století účasti na našem životě jako filosof a národní myšlenkový vůdce.

V době národního rozletu přiměl Masaryk svůj národ, aby se zamyslel nad otázkou, kterou si nepoložil žádný jiný národ: má naše usilování o národní samostatnost nějaké všeobecné, vyšší oprávnění než pouhý pud sebezáchovy? A aby mohl odpovědět tuto otázku, rozvinul před naši kypící a bouřlivě rostoucí veřejností koncem minulého století svou filosofii světa a člověčenstva. Zavrhoval názor, že vesmír je shlukem náhod a výslednicí slepých sil. Vesmír pro něho je obdivuhodným dílem sebe si vědomé svrchované inteligence a byl stvořen podle určitého plánu a za určitým cílem. Lidstvo má v tomto plánu svou zcela zvláštní úlohu, protože lidský duch neumírá s tělem, nýbrž trvá věčně. Na uznání nesmrtelnosti lidské duše a na dobrovolné spolupráci člověka s Prozřetelností na uskutečňování jejího vesmírného plánu stojí celá Masarykova soustava mravnosti. "Věčné věčnému nemůže být lhostejné," praví o poměru člověka k člověku. A v Hovorech s T. G. Masarykem tlumočí Karel Čapek Masarykovu zásadu: protože svou duší je člověk věčný, každý okamžik jeho života je součástí této věčnosti. "Věčný život" nezačíná až po smrti — jeho začátek žijeme už zde na zemi, a proto každý náš čin, každá naše myšlenka musí obřádet toto vědomí a před věčností obstát. Masaryk zásadně zdůrazňoval potřebu drobné, všední práce. Vždy se najde mnoho lidí, kteří sní, že udělají něco velkého pro vlast — ba i život by obětovali, ale při tom jim unikají příležitosti k drobným činům, kterých je stále potřeba, a nakonec pro samé čekání na něco velkého se nedostanou k tomu, aby udělali aspoň něco.

Opodstatnění existence československého národa viděl Masaryk v tom, že tento národ má svou vlastní úlohu ve věčném plánu Prozřetelnosti, úlohu jedinečnou a jiným národem nezastupitelnou. Náš stát nám v roce 1918 nepadl do klína jen prací několika jednotlivců během I. světové války proti Rakousku-Uhersku; nebyl to jen odpor, ale hlavně kladná práce několika generací, která způsobila, že Čechoslováci dali něco celému lidstvu. To kladné "něco", co jediné opravňuje náš národ k samostatnému životu, je podle Masaryka humanitní ideál, vyvozovaný z celých našich dějin a přejímaný národními buditeli. Náš národ má ukazovat světu vzor poměru jednotlivce k jednotlivci, národa k národu. Ale Masaryk,

realista, varuje: "Avšak humanita, jakožto láska k člověčenstvu v nejšířším rozsahu, snadno se stává abstraktní, láskou ve fantasii, ne ve skutečnosti. Láska musí být soustředěná. Milovat všechny stejně nelze. Vybíráme si a musíme si vybírat předměty své lásky. Musíme mít určitý cíl. A proto bližní, má-li být láska k němu praktickou, účinnou, je nám nejbližší. A nejbližší každému je matka, otec, bratr, sestra, žena, děti." Cílem národního úsilí podle Masaryka musí být: poznávat stále dokonaleji záměry Prozřetelnosti a jednat v souladu s tímto poznáním. V tomto smyslu chápal a hodnotil naše dějiny: jejich vrchol viděl v dobách, směrech a postavách, které tak jednaly; úpadek tam, kde se národ tomuto svému poslání odcizil.

Na svém životě si cenil nikoliv vysokých poct, jichž dosáhl, ale důslednost svého jednání. Sám říká: "Mám-li říci, v čem se můj osobní život vyvrcholil, tedy ne v tom, že jsem se stal prezidentem. Má osobní satisfakce, smínil-li to tak nazvat, je hlubší: že jsem ani jako hlava státu nic podstatného nevyškrtil z toho, več jsem věřil a co jsem miloval jako chudý člověk, jako učitel mládeže, jako nepohodlný kritik, jako reformní politik; že stoje v moci, nenacházím pro sebe ani žádného jiného mravního zákona ani jiného vztahu k bližním, k národům a k světu, než jaké mne řídily před tím. Smím říci, že se mi potvrzuje a naplňuje vše, več jsem věřival, takže jsem nemusel změnit nic na své víře v humanitu a demokracii, na svém hledání pravdy, ani na nejvyšším mravním a náboženském příkazu lásky k člověku. Není to osobitě uspokojení z toho, že jsem po celý svůj život, tak podivně a složitě utvářený, zůstal sám sebou; důležitější je, že v tolika zkouškách zůstaly a ověřily se ty lidské a obecné ideály, které jsem vyznával."

Takový je odkaz, kterým Masaryk završil naše národní obrození.

O LEPŠÍ ZÍTŘEK

Odbourávat překážky svobodě.

Vzhledem k možnosti nových jednání Spojených států se Sovětským svazem tlumočila Československá národní rada americká státnímu tajemníku Ruskovi své názory memorandem o zásadách, které mají být zachovávány, a o cílech, jichž má být dosaženo.

Zásady jednání se Sovětským svazem mají být:

1. Postavení Spojených států jako obránce demokracie a zastánce práv porobených národů v očích lidu za Železnou oponou nesmí být narušeno.
2. Činí-li Spojené státy v zájmu míru Sovětskému svazu ústupky, má to být pravdivě a otevřeně řečeno, aby Sovětský svaz tuto politiku nemohl překrucovat.
3. Veškerá jednání musí být postavena na zásadě reciprocity — t. j. za ústupky s naší strany musí být dosaženo stejných ústupků sovětských, ne pouze uznání práv, která nám stejně patří.

Cílem politiky Spojených států vůči Československu musí být svobodné volby a plné obnovení základních práv občanských. Není-li možné dosáhnout toho ihned, je třeba během vyjednávání prosazovat cíle dílčí:

HUMANITNÍ CÍLE.

1. Propuštění a rehabilitace všech (nejen komunistických) politických vězňů.
2. Svoboda náboženských vyznání a připuštění mezinárodních církví a náboženských organizací.
3. Svoboda pohybu včetně práva čs. občanů k cestování do zahraničí a práva amerických občanů na cestování do Československa, a práva čs. občanů k emigraci.

KULTURNÍ CÍLE.

1. Zastavit rušení zahraničního rozhlasu.
2. Zrušit nařízení a opatření, která znemožňují, aby čs. občan dostával zahraniční knihy a časopisy.
3. Připustit zahraniční výstavy, zejména ze Západu, bez dosavadních omezení.
4. Nebránit čs. občanům ve studiu v zahraničí.
5. Zrušit opatření, omezující svobodné dopisování se zahraničím.
6. Připustit do Československa všechny naše známky včetně známky Masarykovy.

HOSPODÁŘSKÉ CÍLE.

1. Odstranit clo na dárkové balíčky.
2. Vyměňovat čs. občanům dolary za koruny ve spravedlivém a skutečnosti odpovídajícím poměru.
3. Nahradit škody, které utrpěli dnešní američtí občané činy komunistické vlády.

Dopis čtenáře.

Prosím Vás, vážená redakce, abyste otiskli můj dopis. Chtěl bych poslat touto cestou upřímný pozdrav domů, a přál bych si, aby se jim zdál být aspoň hřejivý. . .

Drazí naši!

Odešel jsem z Československa studovat ještě před rokem 1948. Komunismus znám jen z univerzitních přednášek, z četby, ze svědectví uprchlíků, kteří prošli Jáchymovem a kteří byli týráni v Leopoldově a na Mírově. Pak jsem jej viděl usilovat o "revoluci" v některých zemích západní Evropy, Afriky i přední Asie. Hodně jsem o něm četl — i z dopisů svého otce a bratra po jejich návratu z kriminálu — a snažím se porozumět dnešnímu vývoji a boji o moc ve světě.

Ve svobodných zemích máme přístup k objektivním informacím o tom, jak Váš denní upracovaný a uschůzovaný život není lehký, jak dusivá je Vaše nesvoboda a jak nenávislná je prohnatost mocivládců "nové třídy", která drtí, odstrkuje a šikanuje i nejpovolanějšího charakterního odborníka a jeho rodinu jen proto, že je pro komunistickou partaj nespolehlivý. Přesto však se umíme jen stěží vžít do Vaší kůže, protože v komunistickém režimu nežijeme. Víme však, že svou tíživou atmosférou je celá dnešní situace našich zemí kritičtější, než tomu bylo za poslední války a nacistické okupace, poněvadž se tehdy okupant nemohl odvážit schovávat se za "vůli lidu", za "nadšené zástupy pracujících" a za nízcce servilního presidenta z "našeho pracujícího lidu".

V posledním čísle "Tribuny", které se mi dostalo do rukou, četl jsem se zájmem všechny praktické rady, které Vám jsou dávány v tomto časopise Československého zahraničního ústavu v exilu jako návod k uchování si naděje na znovunabytí všech osobních svobod, k prolomení umělé izolace, k neodvislému jednání a k hledání cest k postupnému omezování monopolistické moci stranického aparátu, tak aby Vaše zitřky mohly být lepší než jsou Vaše nejisté dnešky.

Všechny ty rady jsou rozumné, dobře míněné a snad i za dnešních poměrů v některých krajích ČSSR dokonce proveditelné. Osobně mne však na nich zaujalo to dovolávání se "precedentů" v Polsku, v Maďarsku a dokonce i v členstvu KSSS.

Nevím, do jaké míry se uskutečnilo tajné hlasování o stranických otázkách v KSSS. Nevím také, z jakých vnitropolitických důvodů došlo v Sovětském svazu k zave-

dení tajných voleb stranických funkcionářů — došlo-li k nim vůbec. Jedno však vím jistě. V Polsku i v Maďarsku — a před tím v Jugoslávii — si vynutil větší svobody na komunistických režimech LID, naprostá většina národa, lid jako celek, národ jako dobře stmelená rodina. A chcete-li, naši drazí národní bratři, pak nad tím po-krčte třeba jen ramenem, divte se tomu či nedivte, berte to za můj osobní názor či jeden z možných "důvodů", ale faktem je, že jak Poláci, tak i Maďaři — a podle některých náznaků je tomu tak nyní i na sesterském Slovensku — lidé čerpali svou vnitřní sílu k společnému mocnému odporu proti komunistické totalitě v pevné víře v křesťanského Boha.

Víme na příklad o této události: Polský primas a kardinál Štěpán Wyszyński měl v září ve varšavském kostele sv. Jana Ev. řeč na rozloučenou před svým odjezdem na druhé zasedání II. vatikánského sněmu. Nikdo o tom ve Varšavě nevěděl, že polský primas bude v kostele sv. Jana kázat, a přesto se věc roznesla hodinu před kázáním po varšavských ulicích. Když vystupoval na kazatelnu, bylo v kostele a před kostelem na pět tisíc lidí! A arcibiskup řekl těmto svým "náhodným" posluchačům toto: "Nerad od Vás odjíždím, protože tentokrát chce režim využít mé nepřítomnosti, aby mohl zavřít z nejrůznějších důvodů několik kostelů a seminářů. Avšak nebojte se! Svobodu vyznání nám zaručuje naše státní ústava. Neustávejte ve veřejné modlitbě, chod'te v neděli do kostela. I když je v jiné době Vaše nedělní nepřítomnost na bohoslužbě pochopitelně omluvitelná, nyní se Vaše hromadná přítomnost stává celonárodní manifestací! Všechny Vás z továren, ze škol a z úřadů vyhodit nemohou. Bez Vás nedokončí žádný plán ani nespraví chodníky. Ukážete-li jim, že si nedáte na víru v Boha sahat, že v naprosté většině Vám skutečně záleží na tom, abyste v neděli vykonali svou křesťanskou povinnost, režimní lidé i dobře placená policie si dají dobrý pozor na to, aby zbytečně nezpěníli ve Vašich žilách Vaši polskou krev. Vždyť oni dobře vědí, že to byla právě tato tradiční víra v Boha, která nám Polákům uchovala národní svébytnost při všech nájezdech na naše východní i západní hranice. . ."

Má-li se zrodit v širokých vrstvách našeho vlastního národa "nová mravnost" a nová láska a nová odvaha k činu, pak snad bude v první řadě třeba této duchovní obrody ve víře v Boha, která jediná komunismus léká a zahání do beznaděje, protože je nezčertitelným pramenem jistoty v osobní hodnotu každého člověka a zárukou svobody ducha.

Zdá-li se Vám snad, že tato řeč je příliš příkrá, jednostranně zaujatá a snad i příliš "nábožná", pak si spolu prolustujte Masarykovy spisy, na něž se — aspoň v exilu — snad příliš rychle zapomíná, a k svému překvapení poznáme, že osud našeho národa závisí právě na hluboké a pokorné oddanosti křesťanskému Bohu.

Až se k němu náš národ opět i veřejně vrátí, až budou opět děti ctít své rodiče proto, že se právě rodinné štěstí ztotožňuje se 4. Božím přikázáním, vzejde pak brzy nad naši vlasti opět slunce svobody, bratrské lásky, národní soudržnosti a jednoty vůle k spravedlnosti pro všechny. —
Váš krajan
—an.

TRIBUNA, list Československého zahraničního ústavu v exilu. — Redakce: Postbus 8, Haren (Gr.) Holandsko. Administrace: P. O. Box 934, Chicago 90, U. S. A.